# Hasan Kazım Kalkan: Nazi İmparatorluğundan Günümüz Almanyasına Örtmece Sözlerin Politikacıyla İmtihanı

Büşra KAYA

*Batman University, Institute of Social Sciences*

*E-Mail: bsrky_@windowslive.com*

## Yazar Hakkında

*Dr. Hasan Kazım Kalkan, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimini tamamlamıştır. Halen Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.*

## Kitap Hakkında

Alman Dili ve Edebiyatı ile ilgili nitelikli eserleri bulunan Öğr. Gör. Dr. H. Kazım Kalkan tarafından yazılan eser; 2018 yılında Berikan Yayınevi tarafından basılmıştır. Eserin ön kapak tasarımında geçmişten günümüze Almanya'yı temsil eden bir fotoğraf kullanılarak, içeriğinde Almanya'nın dönemsel süreçlerine değineceği imajını vermektedir. Arka kapakta ise kitabın öz içeriğini yansıtan kısa bir yazı aktarılmıştır.

Kalkan'ın kitabı iki bölümden oluşmaktadır. Bunlar; giriş bölümünün de dâhil edildiği birinci bölüm ve sonuç ile kaynakçanın da dâhil edildiği ikinci bölümdür. Birinci bölümde beş alt başlık ile daha çok kavram tanımlamalarına yer verilmiş olup ikinci bölümde ise bu kavramlar örneklendirilmiştir.

Kitabın giriş kısmında; daha önce politik örtmecenin konulaştırıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanmadığına, dolayısıyla ele aldığımız kitabın özgünlüğüne vurgu yapılmıştır. Birinci bölümü oluşturan alt başlıkların ilkinde örtmece kavramı tanımlanmış, içinde bulunduğumuz sosyal-toplumsal kimliklerin yarattığı ön yargıların örtmeceye nasıl sebep olduğu aktarılmış,

adlandırma ve kelimelerin bu ön yargılara ne denli etkili olabileceği anlatılmıştır. Kitabın ikinci bölümünde örtmecenin detaylı anlatımı ve çeşitli kaynaklardan alınan örtmece örneklerine yer verilmiştir. Devamında ise örtmece kavramının Almancaya geçiş süresine, yani tarihsel gelişimine değinilmiştir. Örtmecenin farklı kişiler ve ülkelerce ele alınmış farklı türleri olsa da hepsinin temelinin iki türe dayandığını görmekteyiz. Genellikle tercih edilen, açık ve gizli örtmecelerdir ve kitapta da bu kavramların kullanıldığını görmekteyiz. Örtmecenin en büyük etkeni tabulardır. Tabular söz konusu olduğunda istenmeyeni duymak rahatsız edici durumlara sebep olmaktadır. Bu bağlamda; tabuların örtmece kullanımına yönelimi tetiklediği yadsınamaz bir gerçektir. Buna dayanarak tabular, ahlaki değerler ve modern toplumda tabulara değinilmiştir. Örtmecenin oluşum yolları, örtmecenin değişim sürecinden bahsedilmiştir. Örtmece var olan durum ve içinde bulunulan zamana göre değişkenlik gösterebilir. Örtmece ve yalan ilişkisi ele alınmış; kimi dil bilimciler gizli örtmecelerin yalan olduğu savını desteklese de esasen yalandan farklı olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra yalnızca dil bilimcilerin ele alabileceği bir kavramdan daha fazlası olduğuna ve birçok disiplini ilgilendiren bir kavram olmasına dikkat çekilmiştir. Devamında gelen üçüncü kısımda ise politik örtmece kavramının detaylı tanımlanmasına, sınırlanmalarına ve kullanım amaçlarına değinilmiştir. Politik örtmeceler genelde gizli örtmeceler olarak kullanılırlar. Sınırlanmaları ise; rakip politikacılar, hitap ettikleri kesim ve yönetime geçtikten sonra hedef kitleye yönetim ile ilgili hitabıdır. Kullanım amaçları hem halk gözünde politikacının zedelenen imajını düzeltmek hem de can sıkıcı bazı yönetimsel sorunların kamuoyuna duyurulmasıdır. Dördüncü kısma geçildiğinde Nazi Almanya'sında Dil konusu ele alınmıştır. Bu süreçte Hitler önceliği propagandaya vermiştir. Çünkü dil ile toplumu yöneteceğine inanmış, propagandalar ile istediği süreci zihinlere işlemeyi hedeflemiş ve başarmıştır. Propagandaların yanı sıra kısaltmaların zihinsel dönüşüm etkisinden yararlanarak, aslında olumsuz olan kavramları insanların zihninde lehine çevirmeyi başarmıştır. Bunun yanı sıra "Körü körüne" gibi bağlayıcı kelimeleri sürekli kullanarak insanları zihinsel anlamda yarattığı ideolojiye bağımlı hale getirmiştir. Bu dönemde kelimelerin anlamca içi boşaltılarak farklı anlamlar yüklenmiştir. Bu şekilde insanlar yeni anlamlara ve bu anlamların taşıdığı zihniyete aidiyet hissetmişlerdir. İkinci bölüme geçmeden önceki son kısım olan beşinci kısımda; Doğu Almanya'da Dil başlığı altında, o dönemde merkezi insan değil ideoloji olan bir yönetimin var olduğunu ve Doğu-Batı Almanya arasındaki yönetim farklılıkları ve benzerliklerinin neler olduğunu görüyoruz. Her iki yönetim biçimi için insanları nasıl etkilediklerine ve dilin nasıl kullanıldığına değinilmiştir.

Kavramları ve bu kavramların politik açıdan ele alınışını birinci bölümde

inceleyerek; ikinci bölüme örnek olaylar ile devam edilmiştir. Bu bölümde Hitler döneminde yoğun olarak dilin; halkı etkilemek için örtmeceler aracılığı ile kullanıldığı görülmektedir. Resmi gazete, kamuoyu açıklamaları, silahlı kuvvetler ve ordu raporlarından yararlanılarak bu örtmece örneklerine yer verilmiştir. Doğu Almanya için de durum aynı olup, var olan ideolojiye halkı bağlamak amacı ile dil yoğun olarak örtmeceler ile kullanılmıştır. Günümüz Almanya'sı için durum biraz daha farklı olarak görülmektedir. Örtmeceler; halkı etkilemek, var olan bir ideolojiye ya da inanca bağımlı hale getirmek için değil, var olan askeri, ekonomik, eğitim, iş ve istihdam gibi konular ile ilgili sorunların olumsuz etkilerini kamuoyuna en az şekilde yansıtmak adına kullanılmakta olduğu verilen örneklerle görülmektedir.

Sonuç olarak; örtmecelerin alt başlığı olan, politik örtmeceler konusunu incelemek isteyen araştırmacılar için gerek teorik bilgiler açısından açıklayıcı ve zengin içeriği ile gerekse hayatın içinden alınmış örnekler ile bu bilgileri desteklemesi ile bu kitabın göz ardı edilemez bir fayda sağlayacağı açıktır. Daha önce Türkiye'de bu konu üzerine hiç kitap yazılmamış olması da aslında bu kitabın gelecekte bu konu üzerinde çalışacak kişilere yol gösterici niteliğinde olacağını göstermektedir. Kitap, alman kültürünü bilen ve yabancı dil eğitimi konusunda uzman bir akademisyen tarafından yazılmış olması, ayrıca alanda bu konuyu işleyen ilk kitap olması dolayısıyla büyük bir önem kazanmaktadır. Eser bu bağlamda araştırmacılar; özellikle dil ve tarih bilimciler için güçlü bir kaynak niteliğindedir.

## Eserin Künyesi

KALKAN Hasan K. (2018). Nazi İmparatorluğundan Günümüz Almanyasına Örtmece Sözlerin Politikacıyla İmtihanı. Ankara: Berikan Yayınevi. 178 sayfa. ISBN: 978-605-7501-21-9.